

שמות פרק יח פסוק א

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא יקוק את ישראל ממצרים:

רש"י

וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק: יתרו - שבע שמות נקראו לו רעואל, יתר, יתרו, חובב, חבר, קיני, פוטיאל. יתר, על שם שיתר פרשה אחת בתורה (להלן פסוק כא) ואתה תחזה. יתרו לכשנתגייר וקיים המצוות הוסיפו לו אות אחת על שמו. חובב שחבב את התורה. וחובב הוא יתרו, שנאמר (שופטים ד יא) מבני חובב חותן משה. ויש אומרים רעואל אביו של יתרו היה, ומה הוא אומר (שמות ב יח) ותבאנה אל רעואל אביהן, שהתינוקות קורין לאבי אביהן אבא. בספרי: חתן משה - כאן היה יתרו מתכבד במשה, אני חותן המלך ולשעבר היה משה תולה הגדולה בחמיו, שנאמר (שמות ד יח) וישב אל יתר חותנו: למשה ולישראל - שקול משה כנגד כל ישראל: את כל אשר עשה - להם בירידת המן ובבאר ובעמלק: כי הוציא ה' וגו' - זו גדולה על כולם:

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה לג

ויחד יתרו על כל הטובה"י וכי' (שמות י"ח), ואמר רבותינו, זכרונם לברכה (סנהדרין צד), שנגעשה בשרו חדודין חדודין. כי כל השמחות הם רק בשעתו, כגון, למשל שמחה של חתונה או ברית, השמחה היא רק בשעתו, ואם יסתכל על הסוף, אין שום שמחה בעולם, כי סוף אדם וכי' (ברכות יז). אבל אם יסתכל על הסוף של הסוף, אז יש לו לשמח מאד, כי סוף כל סוף, דהינו התכלית הוא טוב מאד: והנה זהו רק מצד הנשמה, שמצדה הפנות טוב מאד, כמו שאמר רבותינו, זכרונם לברכה (בראשית רבה פרשה ט): "והנה טוב מאד" זה וכי', כי הוא טוב מאד, שעל ידו באין לתכלית הטוב. אך מי שהוא צדיק, ואפלו גופו נקי וקדוש מאד, אזי יכול לשמח גם עם גופו, אפלו אם מסתכל על הסוף, מאחר שגם גופו טהור וקדוש. כמו שכתוב (תהלים נ"ו): "באלקים בטחתי מה יעשה בשר ליי"י שהבשר, דהינו הגוף אינו יכול לעשות לו שום הִזָּק, וכמו שכתוב (תהלים ט"ז): "אף בשרי ישפך לבטח" שהצדיק בטוח, שגם להגוף יהיה טוב מאד, ועל פן יכול לשמח גם עם גופו, אפלו כשסתכל על הסוף: אבל מי שאין גופו קדוש כל כך, בפרט גר, שאף על פי שנשמתו גבוהה מאד, אף על פי כן גופו נוצר מטפה טמאה, ואיך אפשר לשנות זאת. נמצא שזה האיש שאין גופו קדוש כל כך, בפרט גר, אי אפשר לו לשמח עם גופו כשסתכל על התכלית: וזהו: "ויחד יתרו על כל הטובה" שיתרו היה שמח על כל הטובה, פרוש, אפלו כשהסתכל להלאה מן הטובה. וזהו: "על כל הטובה" למעלה ולהלאה על הטובה, אף על פי שהסתכל על זה, הינו להלאה מן הטובה, הינו על הסוף, אף על פי כן היה שמח מאד. כי מצד הנשמה אף כשסתכל על הסוף, הוא טוב מאד כנ"ל, אך שנגעשה בשרו חדודין חדודין בשרו דיקא, דהינו הגוף. כי מאחר שהיה גר, לא היה שמחתו בגופו כשהסתכל על הסוף כנ"ל. וזהו: יעשה בשרו חדודין חדודין בשרו דיקא כנ"ל:

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה לד

"ויחד יתרו על כל הטובה" (שמות י"ח). כי אצל סתם בני אדם אין השמחה של כל הטובות ביחד, כי יש חלוקים רבים בענין השמחה. למשל כשבאין על חתונה, יש מי ששמח מן האכילה שאוכל, דגים ובשר וכיוצא, ויש אחר, ששמח מן הפלי זמר, ויש ששמח מדברים אחרים כיוצא בהם, ויש ששמח מן החתונה עצמה, כגון המחתנים, שאינן משגיחים על אכילה ושתיה, רק שמחים מן החתונה עצמה, וכיוצא שאר חלוקים. אבל אין אדם שיהיה שמח מפל השמחות ביחד. ואפלו מי ששמח מפל הדברים הנ"ל, אף על פי כן אין השמחה מפל הדברים ביחד, רק מפל אחד בפני עצמו בזה אחר זה. גם יש אחר, שאין לו שום שמחה כלל, לא מן האכילה ושתיה ולא משאר דברים, ואדרבא, יש לו קנאה וצער, שמקנא על השדוף, על שזה נשתדף בזה. אבל שלמות וגדלות השמחה הוא, מי שזוכה לשמח מפל הטובות ביחד: האי אפשר כי אם כשסתכל למעלה על כל הטובה, דהינו על השרש, שמשם נמשכין כל הטובות. ושם בהשרש הכל אחד, ואזי שמחתו מפל הטובות ביחד, ואזי השמחה גדולה מאד, ומאירה באור גדול מאד. כי על ידי הפלגיות שנקבל שמחה בחברתה, נגדל ביותר אור השמחות. וכך כל מה שנקלל יותר רבוי השמחות זה בזה, נגדל ונתוסף אור השמחה ביותר ויותר, כי נגדל ונתוסף האור מאד, על ידי התנוצצות שמתנוצצ משמחה לחברתה. וכל מה שיש יותר שמחות שנקללין ביחד, נתוסף ביותר ויותר אור ההתנוצצות. ועל פן שנקבל השמחה של כל הטובות ביחד, אזי אור השמחה גדול מאד על ידי רבוי ההתנוצצות מזה לזה ומזה לזה כנ"ל: וזהו: "ויחד יתרו על כל הטובה" שהיה שמח מפל הטובות ביחד. וזהו: "על כל הטובה", כי היה מסתכל למעלה על כל הטובה, הינו על השרש, ששם הכל אחד, ושם נכללין כל השמחות יחד, ועל פן היה שמח על כל הטובות ביחד כנ"ל: